

Barcelona 16 de setembre de 1927

L'Esquella de la Torratxa

ANY I - Núm. 2517 - 15 cts. - Atrassats 30

ANCOLETTÀ

LA PAU

Malgrat l'esperit de Locarno, Mars està disposat a fer desgràcies.

TEATRE COMIC

Direcció artística: MANUEL SUGRAÑES

Tots els dies la revista de gran espectacle

NOT - YET

Pas encore - Todavía no - Encara no

Gran èxit de la ballarina negra Miss RUTH BAYTON, nomenada la reina del Charleston i del Black-Bottom

Avui, benefici i comiat del graciosíssim primer actor VALERIA RUIZ PARIS

Es despatxa en Comptaduria per a les cinc primeres representacions.

Mai les càpsules peruvianes Borrell

no han deixat de guarir aviat i radicalment les BLE-NORRAGIES (purgacions) GONORREES i tots els altres FLUIXOS de les vies urinaries, per CRONIQÜES que fossin

Medicació discreta en el seu us

Venda: SEGALA, o a l'autor A. BORRELL

Compte de l'Asalto, 52, cantonada Sant Ramon. - BARCELONA

Grandiós èxit de la nova Revista, en la que prenen part els celebrats artistes CONSOL HIDALGO, PEP VIÑAS, RAFEL DIAZ i altres de renomada vàlua

MUSICA Casa CANONGE

ESPECIALITAT EN OBRES PER A

Tercets - Quintets - Orquestres

Zurbano, 7 - Barcelona

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

TRENCATS

temps i diner, no deveu comprar cap aparell sense visitar abans aquesta casa.

Tingueu sempre present que, els millors aparells del món per al guariment de tota mena d'hèrnia en homes, dones i criatures, són els de la casa TORRENT. Sense traves ni elàstics enfarfegosos de cap mena. No molesten ni embarassen, deixant que hom es mogui lliurement i faci els treballs mes durs i pesats, sense la més petita molèstia. Si voleu estalviar salut,

CASA TORRENT - 13, Unió, 13 - BARCELONA

FABRICA DE TINTES PER A IMPREMTA I LITOGRAFIA
COLORIFICI POLIGRAFIC F. E. R. T.
INDUSTRIA NACIONAL

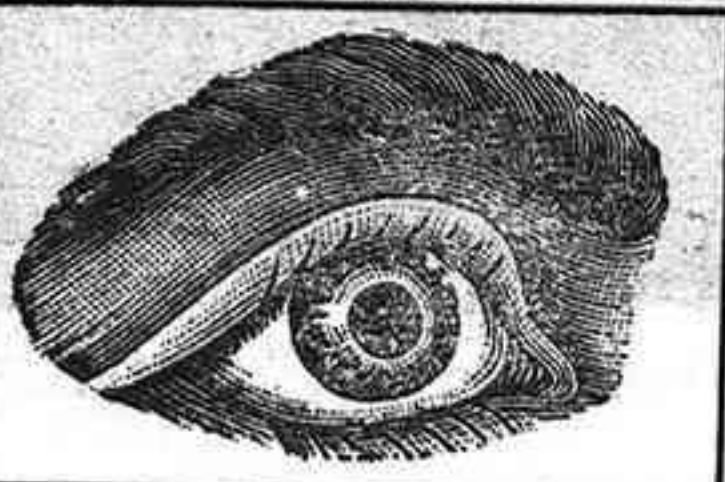
Calabria, 197 : Telèfon 461 H. : BARCELONA

EL KRIC

ACCESSORIS PER A AUTOMOBILS

Aragó, 201 (cantonada Aribau) - BARCELONA

Aquesta casa és la que ven MES BARAT d'Espanya, per procedir de liquidacions

Malalts dels ulls LOIDU, únic producte italià de fama mundial, què, friccionant els polsos recuperant-se en pocs dies una vista envejable. Mal més miops, presbites ni vistes debils

Demaneu avul mateix l'interessant llibre, gratis

Direcció general: UGO MARONE, Piazza Falcone al Vomero, 1 (Italia) NAPOLI

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

L'HORA D'EN JULI VALLMITJANA

DISPENSIN que torni a parlar de teatres, però és que el teatre té en aquesta terra una valor representativa i en ell s'hi deu reflexar tot. De no ésser així, de no tenir una espiritualitat superior a les altres escenes, tant se'ns en donaria que existís com no. El fet de què el

Mecenes de la "Fundació Bernat Metge" pensés que calia per a la nostra gent que no cerqués en altres llengües l'estudi dels clàssics, deu voler dir quelcom per als que volem que en el nostre teatre s'hi trobi tot el que hi ha en els altres, i que no s'hagi de cercar en altres escenes el que en la nostra podem servir. Per aquest motiu cal estimar la comèdia picaresca i el drama popular que es conrea al teatre Espanyol des de què fa vuit o deu anys hi posaren els peus els artistes de la companyia de Josep Santpere i Josep Bergés.

Fins ara, havíem tingut un teatre pulcre, asserenat, assenyat, el qual regia En Josep Canals, l'home al que s'ha d'agrair la continuïtat i la justesa amb què ha sabut portar la direcció del teatre català en aquests últims anys. Certament, els catalans no li hem sabut donar l'homenatge que es mereixia per la seva obra benemèrita. En canvi, França, l'ha condecorat. L'agraïment ha pesat més darrera dels Pirineus. Cal pensar en fer un acte de justa reparació.

Però aquest any els nostres amics Maria Vila i Pius Daví obren botiga. Fan bé. Són joves, porten una empremta brillantíssima i desitgen guanyar glòria i fama. Junt amb ells s'hi reuneixen unes quantes signatures juveníssimes: Anfós Roure, Manuel Fontdevila, "Amichatis", que donarà a conèixer una obra en la qual fa molts anys que hi treballa, Lluís Capdevila, Enric Lluelles, Voleu obrir les portes a tots els esperits de joventut, i, encara que no faran teatre incendiari, voldran ajuntar els dos esperits existents: la vellesa respectable del públic tradicional de Romea i la joventut que porten en tot el que fan.

Per a començar inicien un acte de reivindicació, i ja cal felicitar-los. Es tracta d'obrir les portes de Romea a Juli Vallmitjana, un dels homes més forts de la nostra

escena i al qual no se li ha fet l'acte d'homenatge que es mereix. En Juli Vallmitjana en altres terres tindria a hores d'ara un prestigi que fa l'efecte que aquí s'ha volgut, si no amagar, almenys, deixar de banda. I això no pot pas anar. Hem d'éssers els joves de l'esquerra de la ciutat, els que estem titllats d'ésser del districte V, els que hem de reivindicar cada any una figura vella o altra. Fa un any aixecàrem en triomf obert i decidit la figura gloriosa de Santiago Russinyol; aquest any portàrem en vol cap a la glòria el prestigi magne d'Ignasi Iglesias; cal que ara fem l'acte d'honor a Juli Vallmitjana, mestre d'humanitats, escriptor il·lustre i comediògraf eminent. L'obra d'En Juli Vallmitjana és de les que més aguanten les crítiques dels homes i del temps. Tots els tipus que ell ha portat a l'escena o al llibre tenen una vida tan extraordinària, tenen una psicologia tan fonamental, que viuen, i viuran com els personatges immortals.

Cal reivindicar el nostre home. En Juli Vallmitjana, ple d'humanitats i de bonhomies mereix que el poble el tracti amb el màxim respecte. Es un home fortíssim i generós per a la joventut.

Mestre Juli Vallmitjana, ha arribat la vostra hora daurada. La joventut us espera per a retre-us l'homenatge que mereixeu per la vostra sinceritat i honradesa literària, en l'hora de l'estrena de "La caravana perduda", la qual serà una data gloriosa en aquest renaixement del Teatre Català.

FRANCESC MADRID

ELS QUE VAN DEPRESSA

La setmana passada, la Banda Municipal arribà a Barcelona. Una rebuda igualment triomfal.

Un nostre amic l'anà a rebre. En sortir de l'estació llegí "El Noticiero Universal" que havia comprat en sortir de casa seva per a dirigir-se a rebre la nostra Banda Municipal.

"El Noticiero Universal" ja portava la ressenya de l'arribada, amb l'ovació que obtingué i detalls de les persones que hi assistiren!!!! Autèntic.

Això són diaris ben informats! "El Noticiero", no hi ha dubte, és el millor diari de Barcelona.

ORATORIA

Un nostre amic fou invitat a un casori. La parella fou casada per un dels bisbes de Catalunya (no diem quin, per ésser autèntic el que expliquem).

Després de la benedicció, el discurs.

Un moment després digué el senyor bisbe:

—I, ara, portareu una vida conjunta; ara, féu junts el que havíeu fet separats.

INSISTINT, PERQUE CAL INSISTIR

L'altre dia insistia el nostre company Francesc Madrid en la seva campanya de pietat a favor dels pobres gossos que cauen a mans del Municipi.

Nosaltres volem juntar la nostra veu a la de l'inquiet periodista per a demanar un xic de bondat.

Potser trobi algú que dediquem massa espai i massa atenció a parlar de les bèsties. Però les bèsties sempre ens han semblat més dignes de respecte i d'amor que la majoria de les persones. Aquesta manera de pensar—tal vegada un xic absurda—, avui no ha canviat.

Ja sabem que demanar bondat en una època com la nostra, és el mateix que demanar peres a l'om. Avui la bondat ha estat llançada del cor de l'home.

Els pobres gossos que cauen a mans del Municipi són dignes de pietat. Francesc Madrid ens ha contat els seus sofriments. Però, és que no ho són tots dignes de pietat els que cauen a mans del Municipi?

Deixant apart aquesta qüestió—que seria la qüestió de no acabar mai—, ocupem-nos de la cacera ferotge que el Municipi organitza cada dia contra els gossos als carrers de Barcelona. Es un dels espectacles més indignants, més repugnants que hem vist. No comprenem com la persecució d'una pobre bestiola desperta en els homes un tan baix i vesànic instint de botxí.

El llacer, tal com s'apareix als ulls dels ciutadans pacífics de Barcelona, és un botxí, un home que es complau en el mal pel mal. Davant del llacer i dels seus instints gens recomanables, es tem que, si pogués, si s'atrevis, deixaria els gossos i es dedicaria a caçar persones. Quina opinió li mereixia a Sant Francesc d'Assís un llacer? Segurament una opinió molt llastimosa.

Hem observat un fenòmen curiosíssim, i l'hem observat moltes vegades. Es aquest: aquí, quan un home es converteix en funcionari, deixa d'ésser home, perd la seva personalitat humana per a convertir-se en una màquina.

I compteu si ha d'ésser trist deixar d'ésser home per a ésser llacer, per a ésser caçador de gossos!

Creiem nosaltres que en totes les professions, fins en aquelles que els homes miren amb un cert disgust, pot posar-s'hi quelcom d'humanitat, de bondat, de pietat...

I això és el que demanem, això és el que volem per a les pobres bèsties.

Això, i fer pensar després a la gent una cosa: que el que es complau a turmentar i perseguir una bèstia, seria capaç de turmentar i perseguir un home. Si no ho fa no és per manca de ganés: és per covardia.

VIRAI

L'ASSEMBLEA NACIONAL

El rei ha signat el decret convocant l'Assemblea Nacional.

El general Primo de Rivera diu que durarà, com a mínim, tres anys, temps que el Govern estima precis per a establir la normalitat.

RICARD OPISSO

El nostre gran amic i col·laborador, el gran Ricard Opisso, se'n va a París a passar uns dies.

Però no temin els nostres llegidors: l'Opisso no pot deixar L'ESQUELLA. S'enyoraria!

I ha promès enviar-nos dibuixos des de la *ville lumière*. Bon viatge i bona estada.

NOTICIES AMB VIROLLA

L'aviador Lindbergh, l'heroi de la primera travessia de l'Atlàntic, ha rebut tres milions i mig de lletres de felicitació i cent mil telegrams.

En comptes de tres milions i mig de lletres, més s'hauria estimat una lletra de tres milions i mig.

***

S'ha constituït el Comitè Paritari de la indústria de la fabricació de llonganissa.

A veure si ara podran viure en pau els gossos, els gats i els cavalls.

***

Telegrafien de Berlín que ha estat detingut un subjecte anomenat Gustowski, policia, el qual ha confessat que va matar nombroses dones, els cadàvers de les quals trossejà per tal d'esborrar el rastre dels seus crims.

***

Ha mort el "Rei de les Conserves", director de varies entitats industrials i financeres i de les fàbriques de conserves de Xicago.

Malgrat ésser el "Rei de les Conserves", ell no ha pogut conservar-se.

***

A les oficines alemanyes de patents d'Estrasburg, se n'ha registrat una per a la fabricació de sucre mitjançant el tractament de serradures amb àcids concentrats.

Aquests alemanys! Si de les serradures en fan sucre, de què faran les serradures?

***

Comuniquen de Virna que en el curs d'una ascensió al pic de Gollinghutte, un excursionista caigué d'una alçada de 100 metres, quedant penjat d'un arbre i salvant-se miraculosament.

El més curiós del cas és que el mateix arbre havia salvat ja un altre excursionista en les mateixes condicions.

Això demostra que no tots els que apareixen penjats d'un arbre són suïcides. N'hi ha, com aquests, que si no es pengen, es moren.

***

Els amos dels restaurants de Budapest, en defensa de llurs interessos, han canviat els tovallons de fil per tovallons de paper, obligats—diuen—per les dones que es pinten els llavis.

FILHARMONIQUES

La nostra Banda Municipal ha assolit un èxit formós per terres estrangeres. Era de suposar que succeiria així. La nostra Banda és una Banda que pot anar a qualsevol banda. Els meritíssims esforços d'En Rodoreda i d'En Nicolau, han estat bellament plasmats i conduïts pel lloregat mestre Lamotte, el qual ha sabut i pogut portar-los a cap. Pot arribar a més encara. Amb tot, avui, hom diu que és la millor d'Europa. Jo dic, però, que és la millor del món, car, musicalment parlant, el món és Europa.

Els bons amants de la música, han estat més que satisfets de què, a la fi, s'hagin pogut arranjar els inconvenients i els obstacles i hagi pogut sortir la nostra Banda a l'estranger per a donar a conèixer la seva perfecció que és un orgull per a nosaltres i la música de casa.

Però (en tot hi ha d'haver un però) hom troba que, malgrat ésser la Banda nostra, no ha donat a conèixer prou encara la música nostra. Ja sabem que la música no té fronteres, com totes les manifestacions de l'Art, que es fa o deu fer-se internacional; però a cada país hi ha la seva música, té els seus músics, i, musicalment parlant, també, els músics de cada terra són els represen-

tants d'ella a fora. Seria, doncs, una desamor l'oblidar-los.

Nosaltres estimem la música, la bona música (res de jazz ni rampoines), estimem la nostra Banda perquè al nostre juí, encara que profans, és la millor del món, i estimem els músics que sobresurten pel nostre propi amor a la terra a més de la música.

Aixó és dir que n'estem cofois que s'interpreti En Bretón, En Falla, En Guridi, l'Usandizaga, En Vives i d'altres, però encara ho estariem més si, tant a casa com a fora de casa, la nostra Banda interpretés amb més profusió En Garreta, En Moïra, En Pahissa, En Casademont, En Sancho Marraco, En Millet, En Lambert, En Casals i En Pep Ventura. Alguns d'aquests no són coneguts encara a l'estranger, el que en són ells mereixedors. La nostra Banda ho hagués pogut fer. Pot ésser que ara no ha pogut o no ha tingut temps. Creiem de bona fe, però, que ho farà.

Nosaltres i els músics nostres, els ho agraiem, i, de bona fe, també, ens dirigim als nostres crítics musicals (entre ells al nostre bon amic En Rafel Moragas) per a què ens diguin si en aquest punt tenim o no raó.

LLUÍS RAMÍREZ CARULLA

UN HEROI DE DEBO

'SANTIAGO RUSSINYOL ENS REVELA LA BEUTAT DE LA LLENGUA CATALANA'

Sota aquest títol, l'intelligent catalanòfil Lluís Chauvet, publica a "Comoedia", el popular rotatiu francès de teatres, un interessant article sobre el patriarca de la nostra pintura i de les nostres lletres.

"Catalunya—diu Lluís Chauvet—és un rusc, com la vida, on tot brunz, la passió i la cançó. És un refugi per a la intel·ligència, hermètica als folls.

"El bon humor ha salvat tots llurs poetes del perill de l'enuig. Aquest bon humor és com una jovencella gentil, de la qual n'és pare, o avi, si s'estimen més, Santiago Russinyol.

"Ah, l'amable vell del qual aquest país n'està gelós! Santiago Russinyol és el més tendre ancià per aquesta tendra noia. Jo crec que a França tothom coneix el seu nom; tan amic, tan íntimament lligat es troba ell amb el nostre esperit.

"Santiago Russinyol s'assembla a Anfós Daudet, per les seves maneres exquisides, per la seva vida amable i alegre com una cançó. S'assembla al "jardiner del jardí d'Epicuri" per la seva ironia, pel seu gust de treballar el seu jardí, per la seva finesa d'enamorat de les coses. Ell és complaent, ja que ell és poeta. Però és també aspre, ja que adora la sàtira. Heus ací com se'l pot traduir.

"L'únic que no pot traduir-se d'ell és el seu català, encisador, pur i pintoresc, vari i melòdic com el cant del rossinyol. És una llengua al costat de la qual podríem deixar totes les altres pels gods.

"Si vosaltres sabéssiu, senyors, el que representa Santiago Russinyol a Barcelona! I com se l'adora integralment! Se l'estima com nosaltres estimem Couteline, i quan es parla del seu "senyor Esteve" és com quan nosaltres parlem de Josep Prudhomme.

"Es que Russinyol amb la seva sàtira somrient ha tocat la fibra popular. L'heroi de la seva obra "L'auca del senyor Esteve", s'ha fet simpàtic pel seu caràcter simple i la seva probitat. Ha esdevingut un personatge típic. Els periodistes l'han fet representatiu de certs trets catalans, com l'oncle Sam a Amèrica..."

Lluís Chauvet, després d'aquest elogi, explica encara com veuen i dibuixen els nostres humoristes el senyor Esteve, ens dona els seus trets característics i reporta amb esperit fi i comprensiu tot el que significa el senyor Esteve dintre de la nostra vida i de la nostra literatura...

I heus ací, amb quines paraules més justes i exactes acaba Lluís Chauvet el seu article:

"Certament ella restarà (la figura del senyor Esteve) entre les més humanes, doncs el senyor Esteve és com la majoria dels homes, i la majoria dels homes són com el senyor Esteve, botiguers en llur botiga, desproveïts de zel, no tenint per a viure més que el que fa viure al món: una part de la filosofia popular. Es a dir, tot. El temporal de l'esperit. Però amb quin art del detall, amb quins contorns espirituals amb quina gràcia Santiago Russinyol reeixí a fer poètic aquest honest heroi, al qual, per esdevenir admirable, no li mancava més que poesia!..."

LA CARITAT BURGESA

Volem, avui, explicar unes anècdotes rigorosament històriques. Són anècdotes dels nostres homes poderosos, dels barcelonins més coneguts per la seva gran riquesa.

L'enyorat amic, En Cristòfor de Domènec, deia que els catalans som uns jueus honoraris. Quanta veritat conté aquesta amarga frase! I, encara, hem de dir que som uns jueus honoraris sense el gran ull dels jueus, sense l'aparent generositat del jueu.

El món burgès barceloní—i català, és clar—és una cosa terrible. Ell vagi bé, i els altres que es... fumin. Gairebé tots, són catòlics. Per això traeixen la caritat cristiana i la converteixen en manca d'humanitat.

D'aquestes anècdotes en podríem explicar moltes. Tanmateix, les poques que inserirem bastaran per a pintar bé

els burgesos barcelonins, millor, els homes més rics de Barcelona.

***

Un notable artista creu que podrà guanyar-se bé la vida si es trasllada a un determinat poble europeu. No té diners per al viatge.

Acut a casa un seu amic, home molt ben relacionat. Li explica el cas. L'amic li fa una tarja de presentació per al banquer X (un conegut banquer barceloní, encara existent).

—Ves-hi — li diu—i crec que t'atendrà. Jo el conec molt. El senyor X és un home molt ric, riquíssim, i molt generós.

El dissortat artista hi va. El reb el banquer X. Li explica el cas.

I el banquer X li contestà, després d'escoltar-lo silenciosament:

—El senyor N. l'ha ben informat a mitges. Jo sóc riquíssim, molt més del que la gent es creu. Del que no l'ha informat bé és de la qüestió de la generositat. Jo no sóc caritatiu, no en puc ésser. I si en fos i hagués d'auxiliar a tothom que se'm presentés, després hauria d'anar a demanar auxili jo.

***

Un altre gran i conegut banquer barceloní. Al seu despatx se li presenten dues dones plenes de misèria. Una d'elles és la muller d'un ex-funcionari de la Banca, el qual hagué de deixar la feina per manca de salut.

Van a demanar-li si pot ajudar-les un poc. El seu estat és terrible. Li expliquen les seves misèries: se les hi acaba de morir el pare, el marit d'una està tísic perdut, el de l'altra perdé un braç en una fàbrica, els fills van sense vestir i hi ha dies que no mengen, tenen una germana greument malalta i no poden comprar les medicines...

El banquer les fa callar. S'amaga el cap entre les mans i truca un timbre. Ve un porter.

I amb veu trencada, el poderós banquer li diu:

—Treu-me aquestes dones del davant. Cuita! Treu-les d'aquí, perquè encara em farien plorar.

ELS SOSTENS DE LA SOCIETAT

- D'on vens?
- D'estiuejar!
- I on vas?
- A hivernar!

L'AVIACIO

Lloyd Bertaud, l'aviador americà que preparà alhora que Lindbergh, Chamberlin i Byrd la travessia de l'Atlàntic, ha intentat la travessia Nova York - Roma. El darrer a sortir, i l'únic que ha fracassat de tots quatre.

Però el fracàs ha estat altament dolorós. El seu aparell "Old Glory", no es troba enlloc. Els vaixells i avions que l'han cercat i el cerquen, el donen per perdut. L'acompanyaven Dervitt Hill i Philipp Payne.

Una altra víctima de l'heroisme. Un altre dol universal.

Bertaud era un excellent aviador. Si Lindbergh, el més gloriós de tots els aviadors, va fer la travessia abans que tothom i tot sol i sense telegrafia sense fils ni brúixola, si Chamberlin realitzà un vol més llarg, si Byrd la féu amb un aparell pesat, Lloyd Bertaud anava a realitzar la travessia de l'Atlàntic i el "rècord" de distància, puix que el vol Nova York-Roma és molt més llarg.

Pobre Bertaud!

I es dona també per perdut l'avió "Sir John Carling", el qual emprengué la travessia Terranova-Anglaterra. El nostre condol, doncs—puix que no és fàcil, malauradament, que sigui retrobat—, per als seus valents tripulants.

Els grans vols han causat, tanmateix, masses desgràcies. Fa ja temps que l'aviació ha entrat en immensa activitat. Arreu es realitzen "raids". El que costà la vida a Nungesser i Coly i que poc després realitzà d'Oest a Est Lindbergh, ha accentuat encara molt més aquesta activitat de l'aire.

Llevat d'aquest intent dissortat de l'"Old Glory" s'han realitzat totes les travessies d'Amèrica a Europa. Però han fracassat, ocasionant gran nombre de víctimes, les d'Europa a Amèrica. I sort, encara, que molts aviadors han desistit a temps.

Des del 15 d'agost fins avui, s'han intentat onze vols transoceànics—vols a través de l'Atlàntic o del Pacífic—. Altres tants vols han fracassat abans de sortir o al cap de ben poc d'emprendre el vol. Dels onze vols intentats, només dos avions han arribat a lloc; són dos dels quatre que emprengueren darrerament la travessia del Pacífic. Els altres nou avions s'han perdut; han mort tretze persones.

Anglaterra i França volen impedir, des d'ara, aquests grans vols.

Caldria que els altres països, especialment els Estats Units, fessin el mateix. Tanmateix, l'aviació, l'heroisme de l'aire, causa masses víctimes. I la vida dels homes és preciosa.

Music-Halls

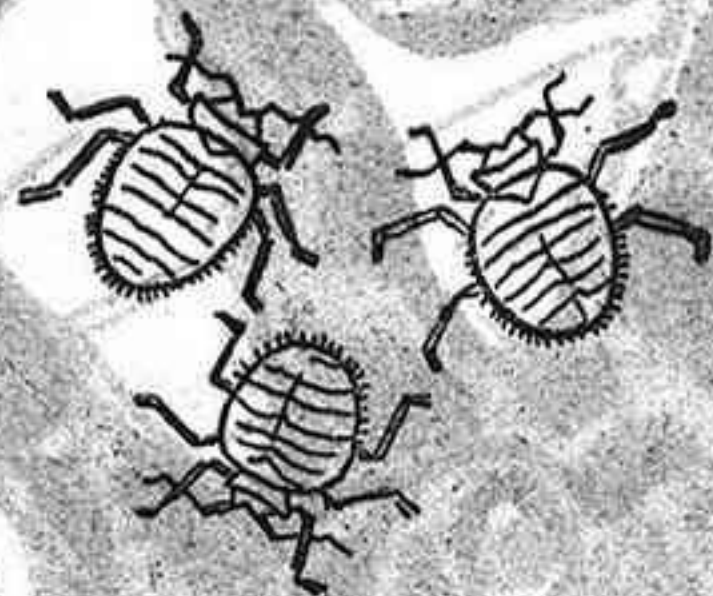
Un tros de jazz-band....

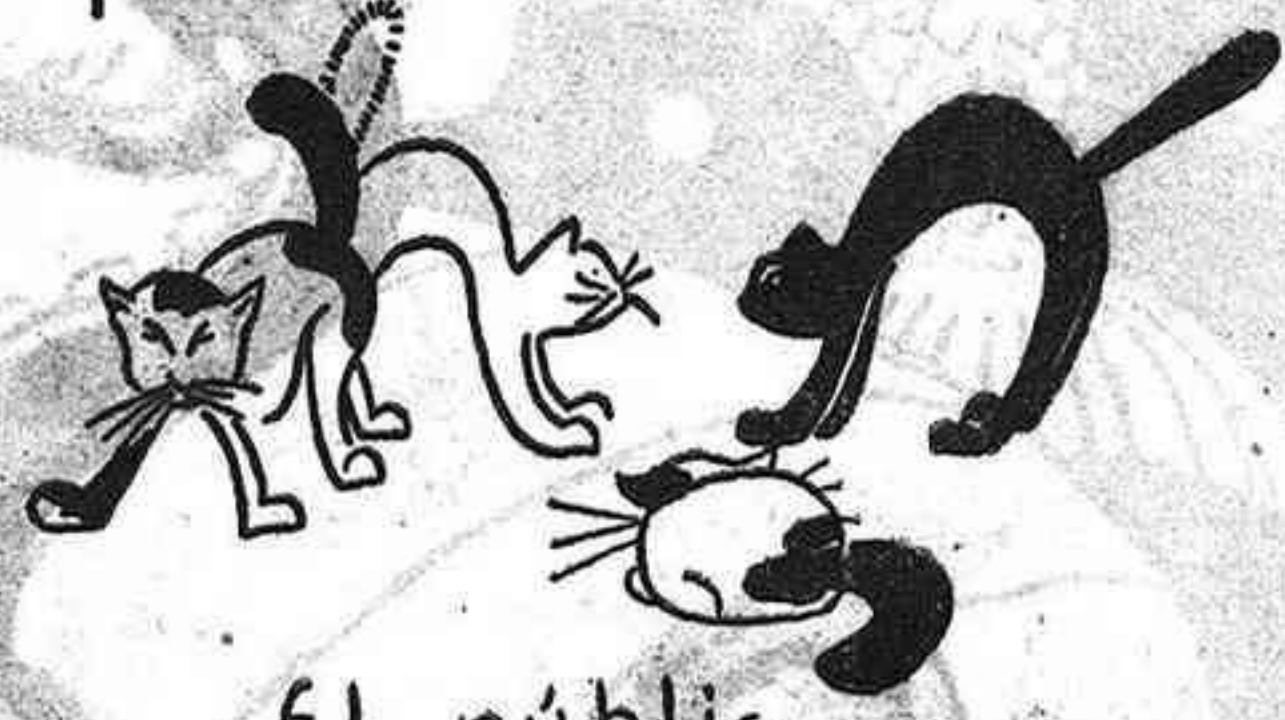
un xic de llum....

un parell de dones....

...amb alguna xinxa esgarriada....

El públic.

Costa.

Heus aquí lo que distreu més a la nostra gent.
Sembla mentida.

LES GRACIES I DESGRACIES DE LA RAMBLA

No cantarem ara totes les gràcies de la nostra Rambla. Les han cantat ja tots els nostres millors poetes i prosistes, des de Carner a l'"Apa", per a exaltar-la o per a blasmar-la. I a tots, ella, ha donat els seus colors llamants, la seva embranzida vital, la seva remor de riulla. Perquè la Rambla, abans que res, era això: una riulla una mica plebea, però esclatant d'alegria.

La nostra Rambla era famosa fora de Catalunya i tot. Era coneguda fins a París i a Madrid, que és tot el que pot dir-se. Tenia un prestigi potser una mica fals, una mica exagerat, almenys, de perversió i de galanteria. Era, pel foraster, atractiva i fascinatora com una dona alegre.

Però qui, ara, que no hagués presenciat la seva transformació, recordaria l'antiga Rambla? Sembla, amb els seus sots, amb els seus fossats, amb la seva budellada de

EN EL FONS DEL MAR

—Amb això de la travessia de l'Atlàntic, nosaltres, els peixos, hi sortim guanyant.

canonades al descobert, una trinxera abandonada després d'un combat. Ens sembla que han emigrat fins els ocells. No hi manca més que veure-hi uns quants cadàvers estenallats. I tals són els perills de circular-hi, que no ens estranyaria que qualsevol matí els hi trobéssim.

L'altre dia em vaig topiar amb un amic foraster, vora Canaletes. M'estengué els braços desolat:

—Amic—va dir-me—, fa tres dies que sóc a Barcelona i no he sabut trobar encara les Rambles. Em voldríeu fer la mercè de dir-me on són?

Jo vaig mirar-lo com es mira un orat.

—Però, que no les veieu? On es pensen que sou ara?

—Això, això són les Rambles?—va fer amb el ros-

tre del més profund desencant—. M'ho havien dit, però, no ho volia creure. Em pensava que em trobava a un suburbi miserable.

Sí; l'esventrament de les Rambles dona lloc a una pila d'accidents entre tràgics i fasciosos. El pitjor és, però, que la gent se n'allunya; es nega transitar-hi. Si un home té pressa, en comptes d'anar per la nostra via màxima, prefereix tirar per qualsevol dels més tortuosos carrerons. Prendre un taxi, agafar un tramvia, si un és impacient i nerviós és exposar-se a sofrir un atac de nervis. Les noies ja no hi munten mai sense el flascó d'èter al moneder.

No hi munten mai?... El que fan és no voler acostar-

se a la Rambla. Si un galan els hi dóna una cita, contesten vehements:

—No, no; a la Rambla no. És millor que ens perdem al Tibidabo.

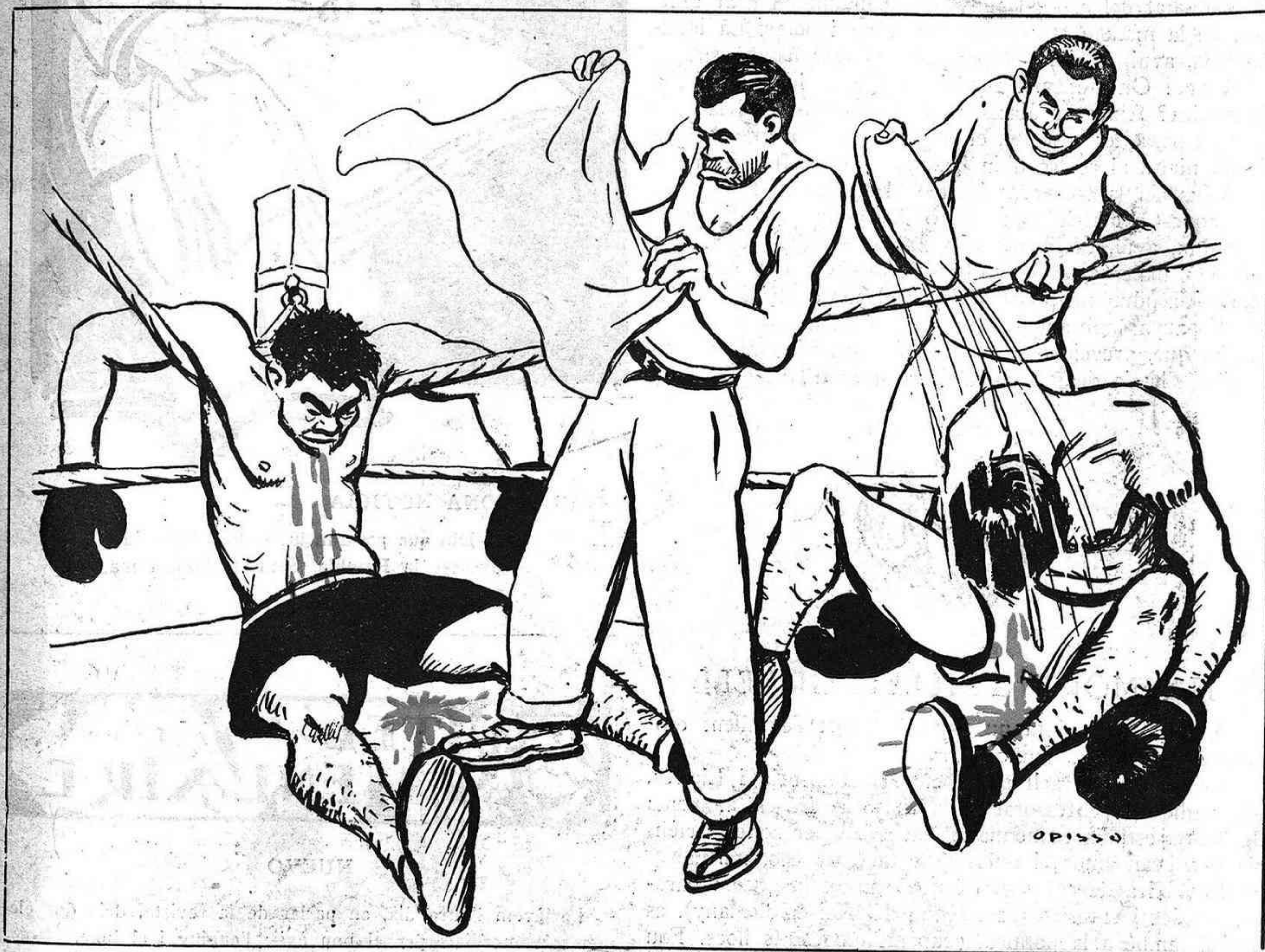
Quan una mare els hi encarrega d'anar a comprar quelcom a una tenda de la Rambla, les veurem també protestar amb vivesa:

—Però, mamà, com vols que hi vagi? Vols que em trenqui el coll o les cames?

I proveu de convidar un amic a prendre una cer-

lem discutir les raons perquè així sigui. Però en nom dels forasters desencantats, dels poetes que han perdut un dels temes de més brillant inspiració, dels idillis malmesos i de les pessetes que deixen de guanyar els industrials, ens atrevim a demanar a l'Ajuntament que activi les obres, que les acabi el més aviat possible, a fi de què ens poguem guanyar la vida tots plegats: poetes, enamorats i botiflers.

OLIVERI

UZCUDISME

O l'única actualitat que interessa a la gent.

vesa o una orxata a qualsevol bar de l'estúpida via. Si no és un impulsiu, us contestarà disortadament:

—No tinc vestit d'alpinista.

Si a la Rambla ja no hi anem més que els quatre desgraciats que no podem prescindir-ne. La gent que gasta i es diverteix, ha deixat de passejar-hi. Les floristes i les seves flors es marceixen entre els gasos malsans del subsòl remogut. Els botiguers i els "barmans", plens de melangia, a la porta de llurs establiments, van esllanguint-se. En coneixem que en pocs dies han perdut més de deu quilos.

Sembla, però, que encara n'hi ha per dies que les Rambles segueixin esventrades. No som tècnics i no vo-

PENSAMENTS

El defecte i fins la desgràcia de molts homes consisteix en veure les coses, no com són en la realitat, sinó de la manera que ells voldrien que fossin.

En l'ambient corromput que vivim no hi ha homes totxos ni homes vius. Només hi han honrats i pillets.

—Es un xicot intelligent i honrat el teu promès.

—Ja ho crec! Guanya vint duros setmanals!

FRANCESC VILÀ

U Z C U D U N

Quan tothom creia que Paulí Uzcudun venceria a Tom Heeney, a Nova York, es declara nul el "match". Per les excuses que trobem en alguns diaris, creiem que Uzcudun féu un paper menys airós que Heeney.

Per a un home com Uzcudun, un "match" nul és una derrota. Perquè Uzcudun és invencible; Uzcudun, sense exagerar, és una mena de déu. Els temps moderns han convertit en veritables herois, en les úniques autèntiques personalitats, els homes que tenen la notorietat de la brutalitat del cop de puny, de l'habilitat en tirar guitzes, de la manera antiestètica de saltar i botar. La intel·ligència, avui, no serveix per a res. I així ha d'ésser.

I ara! On s'és vist rendir culte a la intel·ligència, a la tècnica? Això era abans, però ara el progrés i la civilitat ha posat les coses en el seu bon lloc. Un gran artista és un ningú al costat d'un boxador o d'un futbolista.

Veus ací la consternació que hi ha hagut a Espanya per aquest "match" nul Paulí Uzcudun-Tom Heeney. Uzcudun, avui, és l'home més important d'Espanya. Només per males arts—que s'han de castigar amb pena capital—Uzcudun no podia guanyar al seu contrincant. Pobre Espanya, amb aquest "match" nul! Tan aclaparada ha quedat que, preveient-se, es declararà "match" nul quan en realitat s'havia de proclamar la victòria d'Heeney.

HA MORT GUILLEM GRAELL

A l'edat de vuinta nn anys, ha mort l'excel·lent economista català En Guillem Graell i Moles.

En Guillem Graell era doctor en Filosofia i Lletres, i es dedicà al professorat de la filosofia. En els moments de lleure, estudià economia. Aviat, sentí per aquesta ciència una gran amor; i esdevingué un gran economista.

Republicà de cor (per bé que, durant la guerra europea, es sentí entusiasta del règim del Kaiser alemany), es dedicà també a la política, ocupant importants llocs. Fou secretari de la Presidència de la República Espanyola, quan era president el nostre Figueres. Graell, republicà, era un decidit partidari de la doctrina de Pi i Margall. Això explica bé que, malgrat viure sempre a Madrid, sentia un viu amor a Catalunya.

Com a economista pertanyia a l'escola del proteccionisme. Tots els seus treballs són de l'economia política proteccionista.

Fou secretari del "Foment del Treball Nacional", al qual informà de l'esperit que actualment té. Col·laborà activament en la "Societat d'Estudis Econòmics" de la qual fou president. També fou secretari del "Círcol Proteccionista de Madrid", nascut a conseqüència d'un seu llibre.

Tornat a Barcelona, ocupà la càtedra, de 1904 a 1910, d'economia política creada pels "Estudis Universitaris Catalans".

Deixa escrits un gran nombre d'importants llibres sobre economia, en català i en castellà.

D. E. P.

UNA BONA NOTICIA

—Diu que posaran un servei d'aeroplans per a travessar la Rambla. Serà de l'única manera.

NUEVO

Parlàvem l'altre dia, en parlar de la revista, dels dos elements primordials per al bon èxit: l'enginy i el luxe.

Ens en descuidàvem un: el bon gust. El bon gust, necessari a tot espectacle, i que tan allunyat està avui de tot espectacle.

El bon gust l'hem trobat en "Charivari", la nova revista que Josep Maria de Sagarra, Germaine de Valois i Josep Viñyes ens ofereixen al "Nuevo", com l'haviem trobat abans, val a dir-ho, en les revistes d'En Sgranyes. A més del bon gust, hi hem trobat també el luxe, que és un factor que no pot allunyar-se de l'altre, ja que sense el bon gust no hi ha luxe possible, o hi ha un luxe pesat, carregat, abominable.

Els tissús d'or i plata, els telons de seda, els brodats, les perles, les plomes d'estruç o d'aus del paradís, etc., etc., no són res si no van acompanyades del bon gust. El luxe és una cosa que pot comprar-se. El bon gust, no.

Les decoracions de l'Alarma i Batlle i Amigó, els trucs escènics, tot té una nota de distinció digna dels aplaudiments amb què el públic premià la labor dels autors.

Molt bé tots els quadros. Cal remarcar, però, la mascarada del Liceu, la llegenda dels ponts de plata, Napoleón, etc.

La música està molt bé tota: la de Demón, la de Quirós, la de Padilla, la de Martínez Valls. Sobretot la d'aquest últim, l'autor de "Cançó d'amor i de guerra", és un encert.

Dels intèrprets cal distingir a Pep Vinyes, Pierre Clarel, els ballarins Kerva, Consol Hidalgo, Rafel Díaz, etc.

BARCELONA

Camil Castello Branco fou un novellista portuguès que es féu famós amb la seva novella "Amor da perdição". Les seves altres obres valen poca cosa. I és que l'home, en comptes de seguir el seu camí, amb la independència necessària a tot novellista, es desvià d'ell per a dedicar-se a insultar al gran Eça da Queiroz.

Els senyors Mori i Perrín s'han inspirat en una novella de Castello Branco per a escriure la seva comèdia "Mujeres". "Mujeres", a nosaltres, no ens ha agradat. Ens sembla una obra fallida. Avui, per a fer teatre amb una certa dignitat, no n'hi ha prou amb construir unes quantes situacions còmiques o dramàtiques: és necessari cuidar el diàleg, enriquir-lo amb idees. El diàleg de "Mujeres" és pobre i és vulgar.

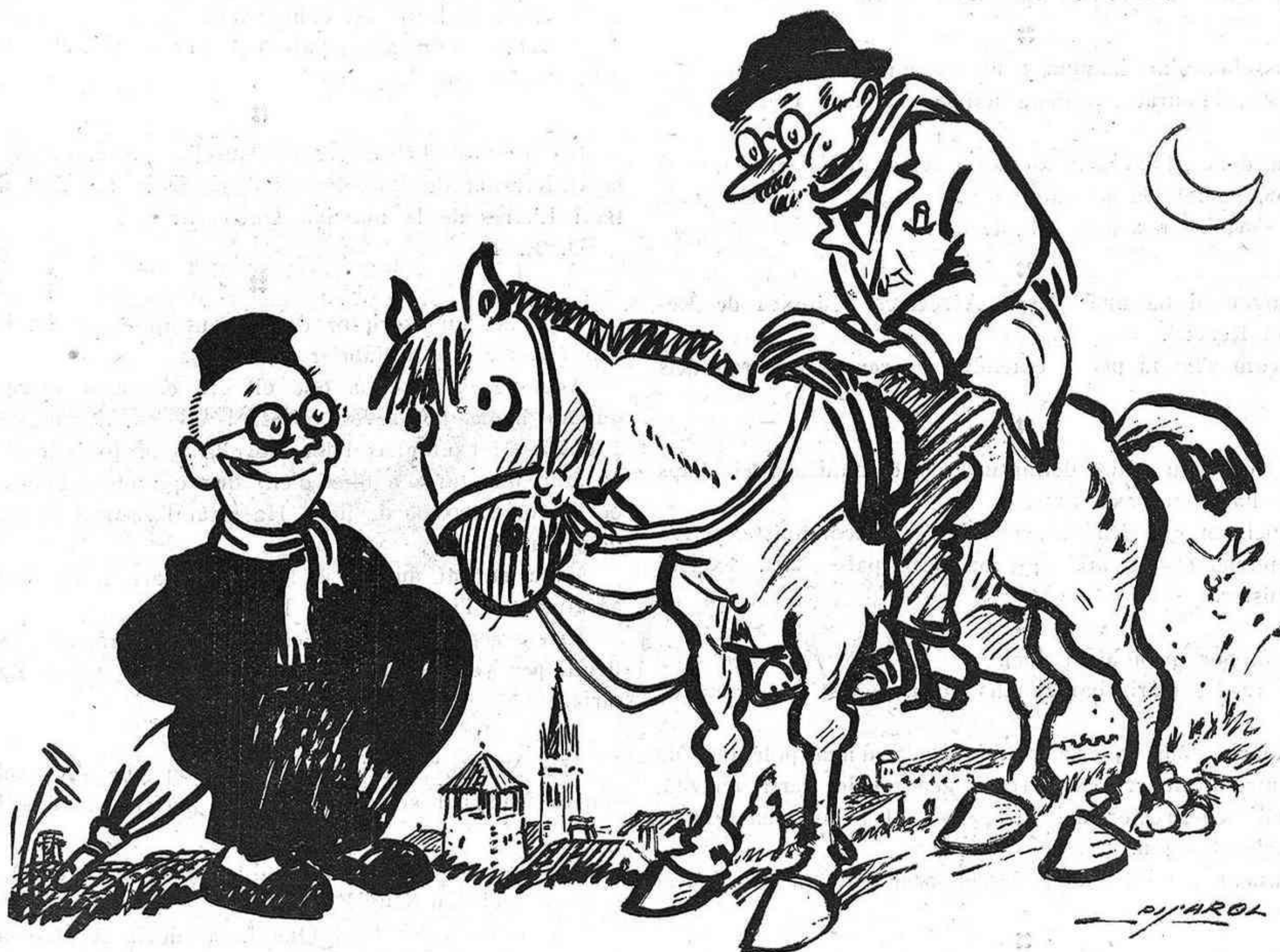
Això ajuda a què l'obra trontolli. Això i el desdibuixament dels tipus. I és llàstima, perquè en "Mujeres" hi havia una bona comèdia a fer.

Molt correcta, molt justa la interpretació per part de tota la companyia. Aquesta vegada ens plagué més la labor de la senyora Ladrón de Guevara.

RUTH BAYTON

la reina dels balls moderns, la més bella de les artistes negres, que tant d'èxit ha obtingut al "Cómico" en la revista "Not - Yet"

COLLABORADORS

—Bona anyada se li presenta, mossèn Pau. Tinc set casos de tifus, nou de diftèria i vuit de bronca... mania.

PER ACABAR

A "Novedades" diuen que debutaran amb una obra de Josep Maria de Sagarra. L'obra, però, sembla que encara no està llesta.

Es deia que s'inaugurava amb una comèdia de Carles Soldevila titulada "Com ha anat això?". Però, no: és l'autor de "Fidelitat" qui obre les portes.

Manuel Fontdevila té llestes—ja és veritat això? — tres obres catalanes: "El cavaller immoral", "Els inventors del més enllà" i "Els dotze apòstols".

Ja no cal dir que esperem el gran èxit.

A "Romea" debuten amb una obra de Juli Vallmitjana, "La caravana perduda".

BOB

A París, un súbdit italià ha assassinat el vice-cònsol feixista.

Interrogat l'assassí, ha manifestat que el conduí a matarlo el fet que el dit vice-cònsol es negà a què la dona de l'assassí, que està a Itàlia, pogués obtenir el passaport per a reunir-se amb el seu marit.

No sabríem blasmar-lo massa. Es tracta d'un fervent enamorat, d'un apassionat enamorat. I això, en aquests temps de crisi sentimental, tanmateix, val alguna cosa.

A Brusselles s'ha inaugurat un monument a la memòria de Matteotti, l'honorat socialista italià assassinat vilment pels feixistes.

Bèlgica, doncs, honora la memòria del gran home, el que el seu país no ha fet per por als camises negres, entre els quals ningú no s'acosta ni a la sola de la sabata de Matteotti.

Al Marroc hi ha una "Reial Associació Catòlica de Repressió del Renec".

Però, com s'ho fa per a entendre els renecs en àrab dels moros?

A la Xina han estat detinguts 200 comunistes, els caps dels quals han estat executats.

Ens queixem que Rússia executi els anticomunistes. Però és tan repugnant com això que un altre país—Xina—executi els comunistes.

Itàlia, fa poc, prohibí el duel.

El dia 12, els diaris barcelonins duïen aquest telegrama de Roma:

"Els diaris diuen que a conseqüència d'una polèmica de Premsa entre Farinacci, ex-secretari general del partit feixista, i Settomelli, co-director del "Impero", el primer ha tramès la seva tarja al segon."

Segurament sortirà algun decret ordenant que Farinacci guanyi.

Un metge americà ha trobat un remei contra l'obesitat. Un remei segur i còmode, cal dir-ho.

El pacient no ha de fer més que ingerir una petita tènia. Després no cal que es sotmeti a cap règim. Pot seguir ali-

mentant-se pantagruèlicament, sense restriccions. La solitària ja s'encarregarà de rebaixar-li el greix.

Hem començat aquest esquellot amb la intenció d'oferir la recpta a algú. Ara, però, no recordem a qui volíem oferir-la.

No assegurariem, tanmateix, que aquest procediment contra l'obesitat fos pitjor que el que segueixen moltes dones per a esdevenir etèries. A París i Nova York el desig d'adquirir una silueta d'efebus és una veritable mania colectiva. N'hi ha que només prenen, per a desdejunar-se, una llimonada. Per dinar un "consomé" un ou bullit i una amanida de tomàtecs. El sopar? Una altra llimonada i prou.

Les artistes, sobretot, són les que més han de subjectar-se a aquests règims. L'obesitat representa la pèrdua del contracte.

Així, Estella Taylor, la muller de Dempsey, sofreix una malaltia tan greu com misteriosa. Per no sobrepassar el pes marcat en el seu contracte de "vedette", es sotmeté durant alguns anys a un tal règim que tot l'organisme en quedà afeblit.

L'heroïna, però, de l'amagriments forçat, ho és una americana divorciada d'un multimilionari, i que ara es guanya la vida en un "music-hall".

Un cirurgià, després d'haver-li practicat sobre els múscles massa desenrotllats diverses incisions, li féu passar per l'interior dels teixits una corrent elèctrica, la calor de la qual li féu fondre les cèl·lules supèrflues.

Diuen que d'aquí tres mesos les Rambles i la Plaça de Catalunya tornaran a estar bé.

Per què han d'anar tan de pressa?

Si estan molt bé tal com estan!

A veure, quin altre país pot permetre's el luxe de fer intransitable tota la ciutat?

Ha mort el doctor Josep Daurella, professor de Lògica a la Universitat de Barcelona i degà de la Facultat de Filosofia i Lletres de la mateixa Universitat.

D. E. P.

Veus ací un escriptor desconegut que s'ha fet cèlebre de cop i volta: Emili Fabrier de Rabisa.

Aquest senyor creia que ell era el pitjor escriptor. Ningú no llegia les seves obres, i ell en tingué consciència. I envià un exemplar d'una novella a la Biblioteca del Vaticà amb una tarja a dins dient que qui obrís l'obra heretaria de l'autor 8.000.000 de lires. Ha estat l'assortat l'estudiant Eugeni Lacoste.

La celebritat que no li ha donat l'art, li ha donat el seu agraïment a l'infeliç que el llegís.

Estem segurs que Fabrier de Rabisa serà, ara, l'autor més llegit, per veure si dintre d'algun llibre es troba alguna altra tarja.

"La Nació", periòdic oficiós, diu que l'Assemblea consultiva Nacional no serà una obra perfecta ni duradora.

El governador de l'Estat d'Indiana (EE. UU.), ha estat comprat pel Ku-Klux-Klan.

Que devia valer poc! Que barat devia resultar als homes d'aquesta banda d'assassins!

A Jaén han estat agafats uns lladres d'oli. Es clar. Se'n devien untar les mans.

BARCELONA A LA VISTA

Dia de vent.

Dia de pluja.

A conseqüència del seu vol, Lindbergh, ha rebut tres milions i mig de lletres i cent mil telegrams.

Entre les lletres n'hi havien 5.000 en vers, 14.000 acompanyant-li presents, tres invitant-lo a fer un viatge a la lluna en obús aeri, i nombroses proposant-li el matrimoni.

Tot el que té de grandios el vol de Lindbergh, ho tenen de ximple els seus admiradors.

nostra. No us desanimeu, però. Potser una altra vegada ho encertareu.—J. A.: Dels dos treballs que ens heu tramès veurem de publicar "La crisi del charleston". L'altre és poc periodístic.—J. C.: Massa filosofies. No ho veieu que ací no estem per mals de cap?—Fil i Grana: Subterfugis, no.—Ll. R. C.: Publicarem, si ens deixen, "Els monopolis". Els versos, no: són massa llargs. L'altre article té poc interès per a nosaltres.—T.: Excessivament llarg.—F. D.: Procurarem fer anar els vostres treballs. Tenim, però, excés d'original.

Impremta LA CAMPANA i L'ESQUELLA : Olm. 8, Ciutat

J. R. i A. i L. N.: Hem passat a la Direcció de "La Campana de Gràcia" els vostres articles.—J. V. A.: Massa llarga, la poesia.—E. P.: Ben segur devieu creure que ens enviàveu el número de "L'Avi Muné" i per un descuit o una equivocació no el vàreu enviar. Compregueu que si no fos així, no us ho diríem.—J. A. C.: Encara és més llarga que la de J. V. A.—F. de P. R. C.: Si provéssiu de no ésser tan extens, potser podríem aprofitar els vostres versos.—A. P. i P.: Ho sentim molt, però aquesta vegada no pot anar.—J. T.: Procurarem fer-ho anar aviat. Tanmateix sou massa descarnat. Ens donareu disgustos amb el senyor Rucabado.—L. A. V.: Aquest arguments generalment no interessen més que a la promesa.—J. C.: Teniu una bona lletra, una ortografia que encisaria al senyor Miquel Planas, però sou massa sentimental per casa

Casa Carreras

SASTRERIA

RAPIDE SA
ECONOMIA

EN TOTS ELS ENCÀRRECS
TALL AMERICÀ

FORMADE TRAJOS
DES DE 40 P'LL

GENERES
ULTIMA NOUETAT

PLAÇA DEL SOL 9.

BARCELONA
GRÀCIA

Es un inconvenient una cigarreta que es consumeixi amb rapidesa, sense donar temps de assaborir-la. Es malgasta el tabac inútilment, les cendres cauen amb facilitat damunt del vestit del fumador, damunt la taula de treball, etc.

Es un inconvenient una cigarreta que s'apagui amb freqüència, havent d'encendre-la diverses vegades. Produeix cendres negres, i el tabac perd bona part dels seus sabor i aroma.

Aquets defectes queden eliminats empleant el paper de fumar aquestes raons que ha

SMOKING

de combustió lenta, sabor agradós, molt resistent i fi. Es per

sigut el més ben acollit pels fumadors intel·ligents.

LA TRAVESSIA DE SEMPRE

—Quina direcció porta?
—La de perdre's.